

Verslag van de openbare vergadering van de commissie Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 1 december 2020, aanvang 19.30 uur.

Aanwezig:

Voorzitter:	de heer H. Huttinga
Commissiegriffier:	mevrouw C.M. de Widt
Collegeleden:	de heer R.E. Kleine, de heer G. Rink en de heer R. Wanders
De commissieleden:	mevrouw A.T. Bosch-de Veen (ChristenUnie), de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw J.G. Ensink (LEF!), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer M. Geertjes (50PLUS), mevrouw R. Horasan (PvdA), de heer P. de Jonge (VVD) mevrouw U.H. Killinçci (PvdA), de heer T. Kuilder (PVV), mevrouw D.S. Leal (Wakker Emmen), de heer H. Leutscher (LEF!), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), mevrouw P. Mellema (CDA), H.H. van Ommen (GroenLinks), de heer P.M. Schrik (Wakker Emmen) en mevrouw C. Ester-Schokker (SP) en mevrouw A.K. Velzing (Wakker Emmen)
Verslaglegging:	mevrouw K.I. van der Zeijden-Geleynse (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Huttinga opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen hartelijk welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen vanuit het college/presidium: n.v.t.

3A. Presentatie: Emmen telt mee met Taal (inleiding wethouder Kleine)

Voorzitter Huttinga meldt dat mevrouw Brons en de heer Jonker bij dit onderwerp aanwezig zijn als gastsprekers en geeft het woord aan wethouder Kleine voor de presentatie Emmen telt mee met Taal.

Wethouder Kleine benoemt dat het thema laaggeletterdheid regelmatig in de raadszaal aan de orde is geweest, waarbij ook is gevraagd om een inhoudelijke bespreking van het onderwerp. De presentatie wordt gegeven door twee leden van de stuurgroep, mevrouw Brons en de heer Jonker en zal worden toegestuurd.

Mevrouw Brons deelt mee dat het project loopt sinds 2016 en licht een aantal begrippen toe. Educatie op het gebied van laaggeletterdheid vindt plaats door formele, non-formele en informele educatie. In de praktijk heeft laaggeletterdheid gevolgen in verschillende dagelijkse situaties. Binnen de gemeente Emmen zijn 13-16% laaggeletterden in de leeftijd van 15-65 jaar. Het Drenthe College richt zich op de formele en non-formele educatie en het project Emmen telt meer met taal (project ETmmT) richt zich op de informele educatie. In de informele educatie staat de leervraag van de cursist centraal. Tussen het Drenthe College en project ETmmT is nauw contact. Bij de start van het project is een kerngroep gevormd. Het voortouw van de maatschappelijke organisaties is het een unieke opzet in Nederland. Het eerste jaar van de kerngroep heeft geleid tot 255 trajecten. De taalpuntcoördinator is gestart met 20 uur per week en dit is uitgebreid naar 28 uur per week. In 2018 heeft de kerngroep een Meerjarenperspectief 2022 opgesteld met het streven dat in 10 jaar tijd 35% van de doelgroep meedoet aan een activiteit. De voortgang en uitbouw van het project heeft aandacht gekregen in 2019. Ondanks de coronabeperkingen is in 2020 veel gebeurd. Het monitoren van de impact van project ETmmT wordt meegenomen in de landelijke ontwikkelingen. In de gemeente Emmen zijn 10 Taalpunten. Het jaarplan 2021 staat onder meer in het teken van individuele trajecten, een aantal projecten en een fonds kleine initiatieven om de lokale betrokkenheid te verhogen.

De heer Jonker vult aan dat voor het bereiken van NT1'ers naast contact met het bedrijven is gekeken naar andere manieren van contact zoeken. In de oriëntatie bleek dat binnen de zorg- en hulpverlening eerst de urgente hulpvraag wordt opgepakt en pas daarna wordt verder gebouwd op laaggeletterdheid. Integraal werken kan echter betekenen dat het gelijktijdig wordt opgepakt. Hiervoor is een training ontwikkeld die in een aantal organisaties wordt gegeven om deze gedachtegang te doorbreken en zo het bereiken van de NT1-er te versterken.

Voorzitter Huttinga geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

Wakker Emmen merkt op dat in 2019 en 2020 de doelen op 420 zijn blijven staan, de financiering steeg en dat leidde tot meer trajecten. Gevraagd wordt of dit een op een te koppelen is.

Mevrouw Brons antwoordt dat dit niet rechtstreeks te koppelen is. De doelen uit het Meerjarenperspectief zijn afhankelijk van het aantal mensen dat te benaderen is.

Wakker Emmen vraagt naar aanleiding van het verschenen persbericht op 17 november 2020 wat de zes gemeente concreet gaan doen voor € 850.000.

Wethouder Kleine zegt toe deze vraag schriftelijk te antwoorden.

D66 informeert naar de verdeling binnen de leeftijdscategorie 15-65 jaar.

Mevrouw Brons ziet in de praktijk met name de leeftijdsgroep vanaf 45 jaar.

D66 vraagt of er op dit moment genoeg vrijwilligers zijn en welke startkwalificatie nodig is om vrijwilliger te worden.

Mevrouw Brons antwoordt dat vrijwilligers de Nederlandse taal goed moeten beheersen. Daarnaast krijgt elke vrijwilliger een training van vier dagdelen, omdat naast taalbeheersing ook vaardigheden in de omgang met cursisten belangrijk zijn. In de eerste coronagolf zijn alle vrijwilligers behouden, maar in de tweede golf is dat moeilijker en haken vrijwilligers af. De verwachting is dat dit een probleem wordt.

LEF! noemt dat vanuit De Toegang jeugd-, Wmo-consulenten en schuldhulpverlening makkelijk achter de voordeur komen. Mogelijk is het een kans laaggeletterdheid toe te voegen aan de zelfredzaamheidsmatrix voor een eerdere signalering. Op de website van de vereniging van apotheken staat veel nuttige informatie over laaggeletterdheid en de vraag is of de apotheken uit Emmen zijn betrokken in het project ETmmT.

De heer Jonker reageert dat over de inzet van de ontwikkelde training contact is met De Toegang en de verwachting is deze in het eerste kwartaal van 2021 te geven. Met de apotheken is momenteel geen directe relatie, maar dit is een goede suggestie.

Wethouder Kleine vult aan dat medewerkers van het KCC zijn geschoold op het herkennen van laaggeletterdheid.

LEF! informeert of de verhoging van subsidies waarvoor meer wordt gedaan voldoende is voor de gemeente Emmen.

Mevrouw Brons geeft aan dat het een proces is om aan te werken, maar daarbinnen is het belangrijk om continuïteit en opgedane kennis te behouden.

PvdA vraagt hoeveel mensen daadwerkelijk uitstromen met een certificaat.

Mevrouw Brons geeft aan dat certificaten vooral van toepassing zijn op de educatie van het Drenthe College. Binnen project ETmmT staat de leervraag van de cursist centraal, daar wordt op aangesloten en het traject eindigt wanneer de cursist aangeeft dat het doel is behaald.

PvdA informeert hoe vaak het doel is behaald in de opgestarte trajecten.

Mevrouw Brons heeft hier geen aantallen van. Inmiddels sluit de arbeidsregio vooraf een overeenkomst met de cursist en het doel is dat 75% de eindstreep haalt.

CDA wil graag weten of het aantal trajecten per jaar unieke mensen betreft of hebben mensen over meerdere jaren een traject.

Mevrouw Brons antwoordt dat het gaat om unieke personen.

CDA vraagt of inzichtelijk is waardoor mensen zich op latere leeftijd niet kunnen redden met taal en digitale vaardigheden.

Mevrouw Brons signaleert hiervoor diverse redenen. Bijvoorbeeld het niet bijhouden van taal of een situatie in de schoolloopbaan die het leren belemmerde.

CDA refereert naar de Wet Taaleis en vraagt hoe wordt omgegaan met deze verplichting en of doorverwijzing plaatsvindt.

Mevrouw Brons antwoordt dat voor toetsing wordt verwezen naar het Drenthe College.

Wethouder Kleine voegt toe dat deze samenwerking met het Drenthe College uniek is. Het Drenthe College verzorgt de opleiding van de vrijwilligers en mede daardoor is zijn er natuurlijke contacten voor een warme overdracht van cursisten.

Wakker Emmen noemt het te behalen doel van 35% van de doelgroep in een traject en vraagt of een traject echt voldoende is om het taalniveau te behalen.

Mevrouw Brons antwoordt dat het doel van de cursist bepalend is, maar dat het belangrijk is dat de vaardigheden beklijven.

Wakker Emmen herhaalt de vraag of een traject voldoende is.

Mevrouw Brons reageert dat dit per situatie verschilt en afhankelijk is van de leerbaarheid van de cursist.

Voorzitter Huttinga bedankt mevrouw Brons, de heer Jonker en wethouder Kleine.

4. Spreekrecht: n.v.t.

5. Rondvraag

Groen Links merkt op dat de genoemde tegenprestatie van de jongeren in de brief stand van zaken Jongeren Perspectief aan de raad en de toegevoegde flyer van elkaar verschilt. Betreft het nu een opleiding werk en/of maatschappelijke stage of een opleiding en werk en maatschappelijke stage.

Wethouder Wanders reageert dat naast het normale traject werken aan een opleiding of naar werk vanuit de ondersteuning uit het Jongeren Perspectieffonds wederkerigheid wordt verwacht door te werken aan een maatschappelijke stage.

Groen Links herhaalt de vraag, want de weergave in de brief en flyer verschillen van elkaar.

Wethouder Wanders licht toe dat de situatie en/of te maken heeft met de positie waar de jongere al in verkeert. Werkt een jongere dan wordt nog steeds een wederkerigheid verwacht. Heeft een jongere dit niet, dan wordt verwacht dat aan werk dan wel opleiding wordt gewerkt, maar ook de wederkerigheid door een maatschappelijke stage blijft bestaan.

50PLUS noemt dat de vraag over het verstrekken van mondkapjes in de beantwoording van de vragen bij agendapunt 11d al gesteld en door de wethouder beantwoord is in de commissie ME op 8 oktober 2020. Het ontbreken van sanitaire voorzieningen in de horeca bij het Noorderplein levert problemen op voor mensen die vanwege een medische oorzaak een toilet in de buurt nodig hebben. Kan de gemeente onderzoeken of hier openbare toiletten kunnen komen?

Wethouder Rink antwoordt dat het om een tijdelijke situatie gaat en een aantal horecaondernemers willen hun toiletten beschikbaar te stellen. De wethouder is bereid met de overkoepelende organisatie van Emmen centrum in gesprek te gaan voor een tijdelijke voorziening.

Wakker Emmen heeft in de raadsvergadering van 31 oktober 2019 gevraagd naar het doen van onderzoek naar de reden van toename van de hulpvraag in de jeugdzorg. Wethouder Kleine refereerde in het antwoord naar een onderzoek van de Hanzehogeschool, maar deze is niet gestart. Uit recente nieuwsberichten blijkt dat sinds 2015 de jeugdhulp voor jongeren in de gemeente Emmen is gestegen met 12,2 % en driekwart van de jongeren die in de gemeente Westerwolde om hulp vraagt en jeugdzorg krijgt, is de dupe geworden van een vechtscheiding. Gezien de zorgelijke cijfers wordt aan de wethouder gevraagd of de ingezette actie in de gemeente Westerwolde om de jeugdzorgkosten te drukken ook uit te voeren is in Emmen.

Wethouder Kleine reageert dat niet gaat om een stijging van 12,2%, maar om 12,2% van de jongeren. Dit is eveneens zorgelijk, maar de trend is gekeerd door een daling van het percentage een jaar later. Gemeente Emmen heeft in het voorliggende veld acties die zijn gericht op vechtscheidingen, zoals bijvoorbeeld instructies voor het school maatschappelijk werk. Deze zijn echter niet zo groot als in de gemeente Westerwolde. Het percentage van 75% jeugdzorg door vechtscheidingen klinkt hoog, maar de wethouder heeft de exacte gegevens niet paraat. **Wakker Emmen** waardeert de aandacht voor dit onderwerp is en hoopt dat in de toekomst onderzoek volgt naar de oorzaken.

D66 deelt mee dat de gemeente Emmen als 47^e van de 50 grootste gemeenten is geëindigd in deelname aan sport volgens de Atlas van Nederlandse Gemeenten. Naar aanleiding van een citaat uit het onderzoeksrapport wordt gevraagd of Emmen een plan gaat maken nu blijkt dat relatief weinig wordt gesport.

Wethouder Kleine stelt voor deze vraag door te sturen aan de collega wethouder met de portefeuille sport.

Wethouder Wanders steunt het voorstel van wethouder Kleine. Daarnaast is er het uitgangspunt Sportief Bewegen en kan onderzocht worden welke belemmeringen er zijn om geen gebruik te maken van de groene omgeving.

Voorzitter Huttinga neemt het voorstel over en geeft aan dat beantwoording volgt.

PvdA vindt het wenselijk dat de eenmalige bijdrage van € 750 aan gedupeerde van de toeslagenaffaire niet gebruikt wordt voor verrekeningen, maar volledig ten goede komt van de gedupeerde. Heeft het college een standpunt ingenomen met betrekking tot de uitkering van de overheid en is het college voornemens al dan niet deze geste te verrekenen met de bijstand of andere regelingen?

Wethouder Wanders ziet op dit moment geen belemmeringen om deze geste buiten beschouwing te laten van de boedel. De gemeente is niet voornemens te verrekenen met de bijstandsuitkering voor zover het aan de orde is, maar momenteel is nog niet inzichtelijk wie het betreft.

CDA bedankt voor de digitale informatieavond op 11 november 2020 over het sociale domein. Een van de onderwerpen was vergrijzing en transformatie van de Wmo. Over vergrijzing heeft de fractie eerder vragen gesteld. Bij de nagestuurde presentaties zat een memo met daarin de zin 'dat het in de toekomst een uitdaging zal zijn om de voorzieningen op peil en voor iedereen toegankelijk te houden'. CDA is het hiermee eens en vraagt in hoeverre de wethouder de commissie hierin wil meenemen. Deze memo staat niet bij de ingekomen stukken en is daardoor niet te agenderen, maar de fractie heeft wel deze wens.

Voorzitter Huttinga neemt het verzoek mee naar het presidium.

Wethouder Rink geeft aan dat is besloten in het sociaal domein en de strategienota de Wmo te bespreken. Het vraagstuk komt bij de commissie terug en zo nodig wordt een C-discussie gevoerd.

PvdA Orange maakt zich zorgen over het geweld achter de voordeur en heeft een aantal vragen. Weet het college om hoeveel personen en gezinnen het gaat in de gemeente? Is er een stijging van het aantal meldingen sinds de eerste lockdown? Hoe wordt de begeleiding voortgezet onder de huidige coronamaatregelen? Is de capaciteit voldoende om indien nodig op te schalen?

Wethouder Kleine antwoordt dat 2020 op 2019 lijkt gezien het aantal meldingen, en de cijfers tonen zelfs een daling. Dit betekent niet automatisch dat het aantal mishandelingen is afgenomen. Juist in de coronaperiode is geprobeerd gezinnen en personen extra te volgen en is de begeleiding door zorgaanbieders creatief voortgezet. De capaciteit is momenteel voldoende en bij onvoldoende capaciteit zoeken de aanbieders contact met de wethouder om te komen tot een oplossing.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken: n.v.t.

7A. Intentiebesluit verzelfstandiging Openbaar Onderwijs Emmen

Eerste termijn

Wakker Emmen vindt de verzelfstandiging van het Openbaar Onderwijs Emmen een goede ontwikkeling en gaat akkoord met het stuk.

PvdA wenst als raad betrokken te blijven in het traject naar daadwerkelijke verzelfstandiging en hoort graag hoe de raad wordt meegenomen in het proces.

CDA steunt het voorliggende besluit voor verzelfstandiging van het Openbaar Onderwijs Emmen. De gemeenteraad vormt de toezichtsraad voor het Openbaar Onderwijs Emmen, maar deze dubbele positie kan tot lastige situaties leiden. De fractie wil weten hoe de nieuwe raad van toezicht wordt samengesteld. Waar moet bij goed onderwijs aan worden gedacht op het moment dat het niet haalbaar is volgens de eisen een openbare school te hebben in elke stad of wijk. Is dat het moment om de handen in een te slaan met het Bijzonder Onderwijs en waar gaat de gemeenteraad na verzelfstandiging nog wel over?

VVD is blij met de verzelfstandiging ook al is Emmen een van de laatste gemeentes.

In het inspectierapport van onderwijs van februari 2019 kreeg het bestuur de opdracht om de kwaliteitszorg op orde te maken. Is dit inmiddels gebeurd zodat het zelfstandige schoolbestuur een goede start kan maken.

D66 pleit sinds 2010 al voor verzelfstandiging van het Openbaar Onderwijs. Het is logisch dat noodzakelijke besluiten worden voorgelegd aan het college en de raad, maar hoe wordt omgegaan met informele zaken? De fractie informeert hoe de raad verder wordt meegenomen in het proces.

ChristenUnie vindt de verzelfstandiging van het Openbaar Onderwijs noodzakelijk en gaat akkoord met het voorliggende stuk. Net als het CDA wil de fractie weten hoe de raad geïnformeerd blijft over het Openbaar Onderwijs en op welke manier de raad wordt betrokken en meegenomen.

LEF! kan met dit intentiebesluit instemmen en geeft mee vanwege het vooruitzicht krimp te blijven nadenken over vergaande samenwerking tussen Openbaar Onderwijs en Bijzonder Onderwijs in de toekomst.

Reacties eerste termijn

Wethouder Wanders heeft vorige week gesproken met de inspectie over het herstelonderzoek. Gesprekspunten waren kwaliteitszorg/kwaliteitssysteem en zicht op kwaliteit door het bestuur, het inrichten van het toezicht, de betrokkenheid en de verantwoording van de inhoud van het jaarverslag. De toezichthoudende functie blijft lastig, want de raad heeft op grond van de gemeentewet een aantal bevoegdheden en die kunnen niet worden ontnomen. Het spanningsveld met de code good governance is met de inspectie besproken en de uitslag van hun weging volgt. In het gesprek is aangegeven dat de raad inmiddels nadrukkelijk is meegenomen en dat in januari een avond wordt belegd. Bij deze avond wordt ook de GMR uitgenodigd en het tijdsplan naar 1 januari 2022 wordt dan besproken. De raad wordt betrokken en blijft op voordracht de 5 tot 7 toezichthouders benoemen. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor kwaliteitsplannen en rapportages. Naar aanleiding van het inspectierapport is ervoor gekozen dat elke school hetzelfde kwaliteitssysteem vanaf de grond opbouwt en het bestuur heeft hier zicht op.

Tweede termijn

CDA vraagt verduidelijking op het antwoord over de vraag rondom toezicht. De fractie ziet graag een onafhankelijke raad van toezicht waarin geen raadsleden of politiek zitting nemen. Is

de wethouder het hiermee eens? Daarnaast wordt gevraagd hoe de wethouder aankijkt tegen samenwerking van Openbaar en Bijzonder Onderwijs als dat in de toekomst nodig blijkt te zijn.

D66 heeft voorkeur voor samenwerking tussen Openbaar en Bijzonder Onderwijs en wenst hier proactief mee aan de slag te gaan.

ChristenUnie voelt zich door het meenemen van de raad betrokken bij het proces en ziet deze betrokkenheid graag blijven bestaan in de toekomst. Dit kan door een mededeling van het college of een keer uitvoeriger bespreken.

Beantwoording tweede termijn

Wethouder Wanders licht toe dat de toekomstige raad van toezicht door de gemeente wordt benoemd op bindende voordracht van de GMR. De voordracht is op basis van profielen en onafhankelijk, dus raadsleden nemen geen zitting. Op dit moment en in de toekomst is het college niet tegen samenwerking tussen het Openbaar en Bijzonder Onderwijs. De wethouder kan geen garanties geven over blijvende betrokkenheid van de raad, want een zelfstandig schoolbestuur is zelfstandig. Daarnaast deelt het Bijzonder Onderwijs ook geen inspectierapporten. Mogelijk komt er een periode waarin een overgangsfase is.

ChristenUnie noemde het inspectierapport als voorbeeld waarover is geïnformeerd, maar zou ook graag betrokken zijn bij het Bijzonder Onderwijs. De fractie deelt de mening dat consequenties van verzelfstandiging worden geaccepteerd, maar vindt het goed om betrokken en meegenomen te worden.

D66 meent dat verzelfstandiging betekent los laten, maar informeren is wel gewenst.

Wethouder Wanders stelt dat na 1 januari 2022 vragen over onderwijs worden gesteld aan wethouder Kleine.

Wethouder Kleine heeft als wethouder onderwijs intensief contact met alle schoolbesturen en tweemaandelijks worden thema's besproken. De wethouder gaat niet over het besturen van de scholen. In lijn met eerdere reacties is het belangrijk de informatievoorziening zuiver te houden en de raad en de wethouder gaan niet over de informatievoorziening. Verwacht wordt dat scholen bereid zijn hierin te faciliteren en te organiseren voor de gemeenteraad.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

10. Vaststellen verslag vergadering: n.v.t.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium: A t/m H

Er worden geen stukken ter agendering genoemd.

12. Overige ingekomen stukken:

Er zijn geen overige ingekomen stukken.

13. Sluiting

Voorzitter Huttinga bedankt iedereen hartelijk en sluit de vergadering om 21.55 uur.